

Amerikanen: streep door Van Gelder

Van onze economische redactie

AMSTERDAM — Het Amerikaanse hout- en papierconcern Crown Zellerbach heeft Van Gelder opgegeven. De Amerikanen zijn voor vijftig procent eigenaar van Van Gelder-papier. Op de balans van Crown staat deze deelneming te boek voor zo'n 67 miljoen gulden. Het concern heeft dit bedrag nu in één keer afgeschreven en ten laste gebracht van de winst over het tweede kwartaal.

Crown veegt papierbedrijf schoon

Crown is echter niet van plan de aandelen in Van Gelder af te stoten, zodat de Amerikanen officieel wel hun doorslaggevende stemrecht in Van Gelder behouden. In de praktijk blijft Crown de dienst uitmaken via de raad van commissarissen en het uitlenen van directieleden. Op die manier kan het Amerikaanse concern een belangrijk deel van Westeuropese papiermarkt blijven controleren tegen minimale kosten.

Crown Zellerbach is met een omzet van ruim vijf miljard gulden een van de grootste hout- en papierleveranciers ter wereld. In 1970 verwierf de onderneming tegen een zacht prijsje de helft van Van Gelder. Sindsdien hebben de Amerikanen Van Gelder nauwelijks of niet financieel geholpen en bleef hun bijstand tot op de dag van vandaag beperkt tot het leveren van directieleden.

Crown meldt zijn aandeelhouders, dat de verliezen bij Van Gelder de concernresultaten niet meer zullen beïnvloeden. Al geruime tijd klagen de aandeelhouders over de bedroevende resultaten bij de Nederlandse deelneming die in de laatste vijf jaar slechts een maal winst heeft gemaakt en vorig jaar moest afsluiten met een record verlies van 55 miljoen gulden. Crown heeft thans Van Gelder geschrapt uit de balans en beschouwt de zaak als afgedaan.

Inmiddels hebben de Amerikanen hun vertegenwoordiger E. Mitchell uit San Francisco overgevlogen die in korte tijd de bezem door Van Gelder moet halen in een laatste

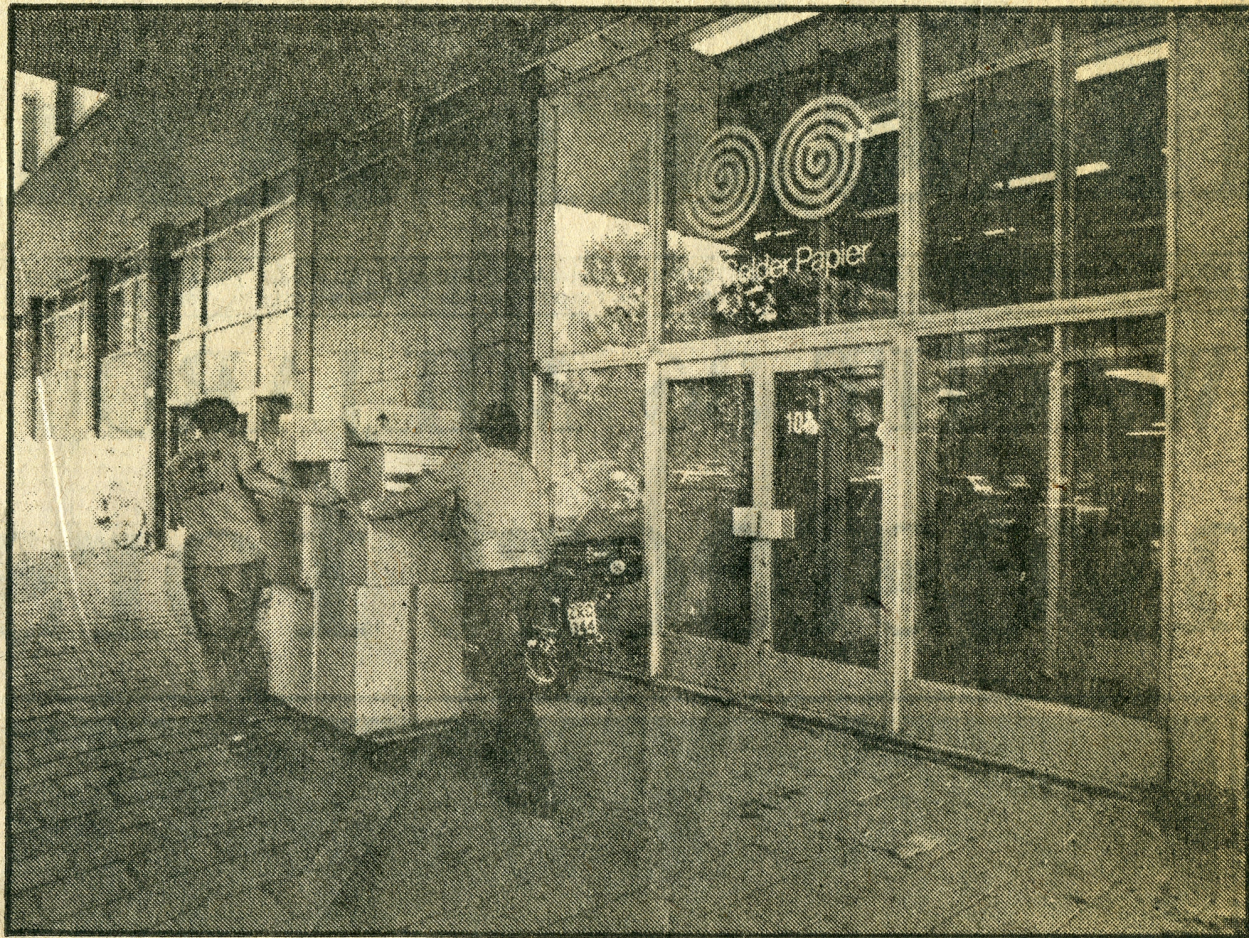
poging te redden wat er nog te redden valt. Mitchell zat reeds in de raad van commissarissen maar heeft nu tijdelijk de dagelijkse leiding genomen. Topman G. Keith Provo heeft zich vanwege familieomstandigheden moeten terugtrekken.

Eigenlijk had Provo al lang opgevolgd moeten zijn door een Nederlander. Het personeel had hierom gevraagd. Van Gelder slaagt er echter niet in een geschikte kandidaat te vinden. „Die papierjongens zitten allemaal in het buitenland, en die hier wonen kijken wel uit om naar ons te komen”, verzuchtte een Van Gelder-functionaris onlangs.

Mitchell pakt de sanering drastisch aan. Niets ziet hij over het hoofd. Zo heeft hij bevolen, dat zo snel mogelijk één van de twee ingangen van het hoofdkantoor in Amsterdam moet worden dichtgespijkerd Besparing: één uitzendingskracht van 20 mille per jaar. Drie directie-auto's zijn verkocht, terwijl 60-duizend gulden per jaar wordt bespaard door het opzeggen van abonnementen op verschillende dag- en weekbladen.

Voorts adverteert Van Gelder minder. Zelfs op de jaarlijkse advertenties om aandeelhouders voor de jaarvergadering op te roepen is bezuinigd. Geadverteerd wordt nog slechts in drie dagbladen. Besparing: 10-duizend gulden. Ook in het sociaal jaarverslag gaat het mes. Door papier van inferieure kwaliteit te gebruiken kost dit jaarverslag 50-duizend gulden minder.

Bij één besparing overspeelde Mitchell zijn hand. De Amerikaan dacht 100-duizend gulden te kunnen uitsparen door het personeelsblad De Eéndragt te liquidieren. De centrale ondernemingsraad reageerde furieus en besloot begin deze maand tijdens een tweedaags bearaad in Brabant niet in te stemmen met deze beslissing. De personeels-

De hoofdingang van Van Gelder in Amsterdam. Het hoofdkantoor heeft nog een tweede ingang. Eén van de twee moet dicht als bezuinigingsmaatregel.

vertegenwoordigers waren verbaasd, dat Mitchell toezegde „de zaak nog eens te zullen overdenken”, gewend als zij zijn aan het bikkelharde optreden van de Amerikaanse managers binnen het bedrijf. Terloops kreeg de COR wel te horen 7000 gulden van zijn budget te moeten inleveren.

E. A. Mitchell ontvouwde tevens serieuze besparingsplannen. Zo heeft hij zijn afnemers van krantepapier (de dagbladen verenigd in de Nederlandse Dagbladers, NDP) al laten weten met ingang van 1 juli de prijzen met tien procent te zullen verhogen. Mitchell gelooft zelf ook niet, dat de kranten dit voetstoots zullen accepteren en heeft rekening gehouden met protesten. Hij gaat er van uit dat een prijsverhoging van zes procent er uiteindelijk wel is uit te slepen. Dit moet Van Gelder dit jaar dan tien miljoen extra opleveren.

Een tweede hoofdpijler onder zijn overlevingsstrategie is de — naar verluidt reële — veronderstelling, dat de Scandinavische leveranciers van de belangrijke papiergrondstof pulp hun prijzen dit jaar niet zullen verhogen. In de begroting was echter wel uitgegaan van een verhoging. Besparing: 20 miljoen gulden.

Verder mikt Mitchell op een verbeterde kaspositie van vier miljoen gulden per maand. Dit wil hij ten dele bereiken via de hogere papierenprijzen en verkleining van het werkkapitaal, dus kleinere voor-

raadneming en korter leverancierskrediet. Voor de rest van dit jaar kan deze maatregel zo'n 28 miljoen gulden opleveren, zo verwacht Mitchell. Indien het lukt, hoeft Van Gelder volgend jaar niet naar zijn bankiers, de ABN en Nationale Investeringsbank, die zoals bekend het complete concern inclusief de nieuwe papierfabriek te Renkum in onderpand hebben.

Mochten deze besparingen mislukken, dan trekt Mitchell aan de noodrem: investeringen zullen worden vertraagd, terwijl eigendommen te gelden worden gemaakt. Hierbij wordt gedacht aan fraaie terreinen in Apeldoorn, Wapenveld en Velsen plus handelsmagazijnen en bij voorbeeld het goed draaiende haven- en stuwadoorsbedrijf in Velsen. Ook kan worden gedacht aan verkoop van deelnemingen. Van Gelder heeft belangen in een vijftal bedrijven die elk winst maken en actief zijn met de productie van speciale papier- en kartonproducten.

Vooruitlopend op deze strategie heeft Van Gelder deze week besloten de productie van en handel in schrijfwaren over te dragen aan Van Dorp in Den Bosch. Van Dorp is gespecialiseerd in kantoorinrichting. De verkoop omvat een deel van Van Gelder handelmaatschappij. Zo'n 35 werknemers uit Apeldoorn en vijftien uit Amsterdam zijn hierbij betrokken.

Hoewel Mitchell hierover nog

geen concrete plannen heeft gaan veel werknemers bij Van Gelder ervan uit, dat de gehele concernstructuur grondig overhoop gaat. Zo zal met name het hoofdkantoor in Amsterdam met 200 personeelsleden moeten snoeien. In feite wil Crown Zellerbach het Nederlandse bedrijf geheel decentraliseren: afzonderlijke autonome vestigingen met een sterk afgeslankt hoofdkantoor voor commerciële activiteiten.

De 4700 werknemers wachten met spanning af of er nog voldoende tijd is. Weliswaar heeft Van Gelder een kleine adempauze gekregen nu de Nationale Investeringsbank eindelijk de 25 miljoen gulden heeft gestort die in januari dit jaar was toegezegd. Verder lijken de problemen met de nieuwe krantepapiermachine in Renkum opgelost. Het gevaar blijft evenwel dat de miljoen verliezen in de papierdivisie de overige bedrijfsonderdelen meeslepen de diepte in. Zowel de handel-, verpakkings- als speciale vezeldivisie kan rendabel zijn, zo wordt gezegd.

De minste zorgen hebben de werknemers van Van Gelders Courantenpapierfabriek in Renkum. De overheid neemt hierin voor 20 procent deel en zal niet toelaten dat dit ultramoderne complex van 340 miljoen gulden de vernieling in gaat, ondanks de paniekberichten in het jaarverslag van Van Gelder. Een grotere overheidsdeelneming ligt voor de hand.

WILLEM BEUSEKAMP